

Megjelen hetenkint kétszer
szerdán és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Sátoraljaújhely, Főtér 9. szám.
Telefon: 42. szám.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Nyilttérben minden garmond sor 30 fill.

ZEMPLÉN

POLITIKAI HIRLAP.

ÉHLERT GYULA,
felelős szerkesztő.

MAJTÉNYI GÉZA,
főmunkatárs.

Előfizetési ára:
Egész évre 10 korona, félévre 5 kor,
negyedévre 2.50 korona.
— Egyes szám ára 10 fillér. —

Hirdetési díj:
Hivatalos hirdetéseknek minden szó után
2 fill. Petít betűknél nagyobb, avagy
díszbetűkkel, vagy kerettel ellátott hir-
detések térmérték szerint egy négyszög
centim. után 6 fill. — Állandó hirdeté-
seknél árkedvezmény.

A végrehajtási novella.

— szept. 4.

A végrehajtási novella im-
már szentesítve lett és rövid
napok múltán életbe fog lépni.
Azon jövendölések, melyek ezen
törvény hatályba léptének elha-
lasztásáról szóltak, be nem tel-
jesültek. Elhallgattak azok a vész-
jósló hangok is, melylyel az adó-
sokat és hitelezőket egyaránt ré-
mitgették: hogy a kereskedők-
kel ez a törvény mostoha gyer-
mekként bánt el, az adósoknak
hitelét pedig elkönfiskálta.

Egyesek rosszhiszemű befo-
lyásával gondoskodva volt, hogy
ez a balhiedelem a sajtó útján
mindinkább tért foglaljon. Holott
ha elfogulatlanul vizsgáljuk a
dolgot, azon eredményre kell
jutnunk, hogy a novella a benne
fogalt mentességekkel az adós-
nak csupán existenciális érde-
keit védi, de távol áll azon cé-
loktól, hogy ez a hitelezők ká-
rára történjék. Nem tartalmaz
oly intézkedéseket, melyek a
hitelképességet befolyásolhatnák,
mert a novellában fogalt men-
tességek tárgyai amugysem ké-
pezték a személyes hitel alapját.
A kereskedelmi és iparkamarák
is elismerik a kormányhoz inté-
zett felterjesztésükben, hogy a
novella humánus intenióból fa-

kad és hogy ezt a kereskedői
és iparos világ is honorálja.

Ma már a sajtóban elhallga-
tott a gáncs, de egy nagy téve-
dés látszik tért foglalni a keres-
kedői körökben: mintha a vég-
rehajtási novella következtében
most már minden lejárt követel-
ést jogvesztés terhe alatt beje-
lenteni és beperelni kellene. A
törvénynek az átmeneti intézke-
dések tartalmazó 31. §-át és
az életbeléptetési miniszteri ren-
deletet úgy magyarázzák, mintha
az egy memento lenne a hitele-
zőkhöz, hogy valamiképp elne-
mulaszszák lejárt követeléseiket
bejelenteni, illetve záros határ-
idő alatt perelni, mert ha elmu-
lasztják, üthetik bottal a nyomát
penzüknek!

Ha a törvénynek csakugyan
ily értelme, vagy intenciója lenne,
akkor valósággal beteljesülne a
Cassandra jóslat: a katastrofalis
hatásról, melyet az gyakorolna.
De hát ez egy képtelenség! Ily
értelmezést csak az elfogultság
vagy rosszakarat tulajdoníthat a
törvény jelzett szakaszának, mert
itt nincs egyébről szó, mint azon
elvnek érvényesítéséről, hogy a
törvény visszaható erővel ne bir-
jon, hogy a kinek a törvény
szentesítésekor már lejárt kö-
vetelése volt, az záros határidő
alatt érvényesíthesse azt, ha szük-

ségét látja még a régi végre-
hajtási törvény alapján.

Ily átmeneti intézkedéseket
minden törvényhozási reformnál
tapasztalunk. Rendszerint bizo-
nyos határidőig fenn van tartva
a régi törvény hatálya, hogy a
kinek tetszik, ezen határidőn
belül éljen vele. Ebből azonban
távolról sem következik az a
conclusió, hogy ha nem él ezen
jogával, akkor kárt fog szen-
vedni.

Az 1881: LX. t. cikk ös-
szehasonlíthatatlanul több és sokkal
nagyobb végrehajtási mentessé-
geket állapított meg, hogy egye-
bet ne említsek, a közhivatal-
noki fizetések mentessége 300
forintról 800 forintra, tehát egy-
szerre 500 forintra emelkedett,
a magánhivatalnokok fizetése
pedig az 1868: LIV. t.-c. ér-
telmében egyáltalán nem volt men-
tes, az 1881: LX. t.-c. e tekin-
tetben egyszerre 500 forintos
mentességet állapított meg. Hosz-
szas volna részletezni azt a nagy
különbséget, mely a mentesség
tekintetében 1868. évtől 1881.
évig, tehát 13 év alatt előállott.
És az 1881: LX. t.-c. megalko-
tása még sem okozott semmi
különös emótiót minden megráz-
kódttatás nélkül ment át az életbe.

Az 1881. évi végrehajtási tör-
vénytől 27 év választ el minket.

A tisztviselők fizetése azóta sok-
kal többel emelkedett, mint az
a 400 korona, melylyel a novella
a lefoglalhatatlan fizetés minimu-
mát felemelte.

Ezen körülmény és a megél-
hetési viszonyok nehezebbé vá-
lása kapcsolatosan a mindenütt ta-
pasztható drágulással szinte
automatické emelte a végrehajtási
mentességet. Ami azonban a hi-
telképességet, amint azt fennebb
kifejtém, semmiképpen nem be-
folyásolja. Valósággal oktalan
azon feltevés, hogy a hivatalnok
csak azért, mert fizetésének vég-
rehajtás alóli mentessége 200
forintra emelkedett, fizetéseit
most már beszüntetni fogná.

Nem alterálja a hitelképés-
séget a legszükségesebb dolgok
mentessége sem, melyek külön-
ben sem szolgálták kielégítési
alaplul sohasem, de a hitelező-
nek amugy sincs joga adósának
azt az energiáját, mely munka-
erejében rejlik — meg fosztva
őt még a megélhetés legszüksé-
gesebb eszközeitől is — tönkre
tenni.

Az előadottakkal igazolni ki-
vántam, hogy azokra az orszá-
gos mozgalmakra semmi józan
ok nem volt és hogy mégis meg-
történtek, ennek okát — az ese-
mények folyamatját figyelemmel
kísérve — abban találom, hogy

A ZEMPLÉN TÁRCÁJA.

Tyrolri emlékeimből.

Hofer András.

A Zemplén számára írta: Dr. Kossuth János.

Schweicznek Tell, Tyrolnak Ho-
fer a nemzeti hőse. Csak hogy mig
Tell Vilmos legendái alak, akit a tör-
ténelem nem ismer, addig Hofer An-
drás ugyszólván a szemünk láttára
élte át hősi életét, amelyet végzete
martir koszorúval ékesített. A szép
legenda, amikor az osztrák zsarnok
szimboluma előtt kalapot nem emelő
Tell Vilmost Gessler arra kényszeríti,
hogy a kis fia fejéről löje le az almát,
rég skandináv eredetű, amelyet való-
színűleg az az északi germán törzs
ültetett át Schweicz tavaszai közé,
amely az alpesi völgyeket benépesí-
tette.

Schweicz zsarnokát ismeri a tör-
ténelem, felszabadítóit is. De a tör-
ténelmi romantika nagy kárára a di-
cső havasi vadász fenséges, — mély
rokonszenvet ébresztő alakja — mon-
dabeli marad. Am jelentősége esor-
bitatlan. Az erőteljes nép legendáiban
is erő lüktet. A törhetlen szabadság-
szeretet, a férfias büszkeség, amely a
halálnál is kinzőbb és rettenetesebb
próbától sem retten vissza a gyűlölt

zsarnok előtt, a schweiczi ember lelke
mélyéből fakadt erény s midőn ezt
mondáiban egy emberre ruhazza, tu-
lajdonképen fáját tiszteli meg. Ha
arra kerülne a sor, Tell Vilmos újra
feltámadna a hős unokák soraiban s
jaj volna a szentségtörőnek, aki az
édes béke áldásától viruló büszke
szabad kis országot leigázni megpró-
bálni vakmerő lenne.

Hofer András tulajdonképen a
testetöltő Tell Vilmos. Dacára a ti-
zenkilencedik századnak, amelyben él
s amely már nem a legendák kora —
ez a kemény fejű, szilárd akaratú
rettenhetlen havasi germán a törté-
nelmi romantika mezébe öltözött.
Mikor látja, hogy a császár katonái
nem védhetik meg szirtes hazáját, ő
az egyszerű tyrolri polgár, aki soha
katona nem volt, fegyverre hívja honfi
társait Napoleon harcdezt katonái-
val szemben, mint Schweiczban a
Rütlin, itt is elhangzik a „férfiak es-
küje“ a tyrolri sasos lobogóra, hogy
megvédik hazájuk szent földjét. —
Előbbre való a szabadság az életnél.
Jaj a betolakodónak! Nekik nem fog
Napoleon parancsolni. Elő a kurta
fegyverekkel, amelyeknek ónja halál.
És a nyugalmas almok békés lakói
vad esőrtetéssel sorakoznak a hős
vezér körül. A többit tudjuk. Spinges,
Igelberg a megmondható, mily véres
fejvel hátráltak meg a bajorok és a
franciák. Speckbacher, Haspinger a

hős méltó bajtársai s a rettentetlen
tyrolri férfiak megtették kötelességü-
ket. Csak hogy sorsuk felett másutt
határoztak.

Ausztria elvesztvén a hadjáratot,
kénytelen volt Tyrolról lemondani, a
mely Bajorországhoz csatolattott. A
hősök újra fegyverhez nyulnak, de
elnyomja őket a tulerő. Hofer mene-
kül. Elhagyja nyugalmas boldog ott-
honát. Egy havasi kunyhóban huzó-
dik meg két kis fiával, feleségével.
Fejére dijat tűz a bosszuszomjas és
töle méltán rettegő ellenség. Egy gaz
áru felfedezi a rejtkehelyet s olasz
gránátosok veszik körül a faházikót.
És — mennyire nyomorult minden
zsarnok — kemény télen megkötözve
hurcolják Mantuába a derék embert
feleségétől, gyermekestől, ahol aztán
Napoleon egyenes parancsára Hofer
András agyonlövetett.

Hős férfiúként viselte magát a
tizenhárom gránátossal szemben is,
akiknek fegyverei mellének voltak
szegezve. Szemeit nem engedte be-
kötletni s maga vezényelte a tüzet.
Gyermekei vagyont, nemességet
kaptak a császártól. De mindaz, ami-
vel a császár az igazán nagy embert
gyermekeiben megjutalmazta, csekély-
ség ahhoz képest, amivel nemzete há-
lálta meg a hőst vitéz életéért, vér-
tanu haláláért. Tyrol igazán méltó
Hofer Andrásához. A lelkébe fogadta
emlékét. Nincsen olyan tyrolri ember,

aki ne tudná ki volt, miként élt s
halt az ő nemzeti hőse. — Művészek
örökítették meg vásznukon, kőbe,
ércbe vésvé, költők dalaikba, az al-
mok csendes népe legendáiba foglalta.
El tovább a legméltóbb helyen honfi-
fiai szívében. De bevitte templomaiba
is. És méltán, mert a hős és szent
egy és ugyanaz.

Insbruckban járva, kérdeztem is-
kolás fiuktól hol láthatnám meg a
Hofer emléket. Szinte lángolt tekin-
tetük a lelkes örömtől, hogy utba
igazíthatnak egy idegent hazájuk
nagy fiának dicsőségére. Mind a há-
rom egyszerre beszélt. Menjek az
Igelbergre, a Hofkirchébe, a Ferdi-
nandeumba. A bérkocsis megilletőde
beszélte el, amit tudott róla s amit
tudott az igazán sok és szép volt egy
bérkocsistól. Mikor az emlékhöz ér-
tünk, levette a kalapját, mintha oltár
előtt állana. Egy diszműáru kereske-
desben tudakozódtam valami emlék-
tárgy után. Egy szempillantás alatt
teli volt a bolt asztal apró szobrok-
kal, képekkel, amelyek mind a hőst
ábrázolták az igelbergi emlék min-
tája szerint.

Hogy is írta Kazinczy Feren-
cünk? „Nem mintha bér kellene az
érdemnek, de az érdemet megjutal-
mazni annyi, mint osztani abban.“
És ne vegye senki zokon a keserü-
séget, ha a tyrolri lelkesedést össze-
mérem a mienkkel. Lanyhák va-

Legjobbak a RESICZAI EKÉK, LOSONCZI VETŐGÉPEK, és KALMÁR-féle ROSTÁK.

Kívánatra szivesen küldünk árjegyzéket.

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE, Budapest, Váci-körut 32.

a közönség hamis hírek terjesztése által megtévesztett. Azok a hírek a hitelezők és adósok rémületéről, a hitelezés megszűntetéséről, melyek egyes lapokban napvilágot láttak, — lehet mondani — *egy szál valótlanok voltak.* Csak egy példát hozok fel. Egy előkelő budapesti lap, mely előljárt az agitáció terén, azt írta, hogy: „A vidéki intézetek sorra beszüntetik a hitelezést, a beszerzei, rimaszombati és győri pénzüntézetek után csak a napokban szüntették be a hitelt a zempléni bankok, sőt az utóbbiak kartelbe is léptek egymással.”

A zempléni intézetekre vonatkozó koholmány gyanussá tette előttem a dolgot! Nem voltam rest, irtam mindegyik helyre. Mindenünnen azt a választ kaptam, hogy egy szó sem igaz az egészből. Kezeimnél vannak a levelek, megmutathatom bárkinek.

A hangulat csináló hírek, melyek a hazugságok gyarából kikerültek és politikai spekulációból az egész országban elterjesztettek, okozták egyedül azt az ugynevezett „Novella lázt”, melyben tényleg semmi komolyság, semmi igazság nem volt.

Ambrózy Nándor.

VÁRMEGYE ÉS VÁROS.

(A vármegye árva- s gyámügyi költségelírányzata az állandó választmány javaslatával folyó hó 19-ig közszemlére van kitéve a vármegye irattárában. Az adózó közönség a költségelírányzatot a hivatalos órák alatt megtekintheti s arra vonatkozó esetleges észrevételeit szeptember hó 18-ig teheti meg.)

(Értekezlet a polgármesternél a szanatorium ügyében. Kiss Ödön h. polgármester értesülve arról a mozgalmáról, melyet gróf Andrássy Sándorné kezdeményezésére egy rendező bizottság indított Homonnán egy, a

gyunk. Ime a mi halhatatlan Damjanics Jánosunknak sehol egy szobra idáig, egyetlen művészünk meg nem ihlette emléke. Vásári képek művészietlen mázolásai bosszantják a jó izlést és a történelmi érzéket, s ma holnap a történelmi tanárokon kívül más alig fogja tudni, hogy ki volt a legnagyobb hőseink egyike. Ujhely példál még egy szürke poros utcáját sem tartotta érdemesnek nagy nevére keresztelni el.

Insbruckban egy egész képtár hirdeti Hofer dicsőségét. Művészi alkotás egytől-egyig. Egy Defregger esetje örökíti meg a megható jelenetet, amikor az olasz granátosok elfogják Hofert családjával együtt. A hős neje magával mit sem törődve a kétségbeesés lemondásával tekint gyermekeire, akiket az egyenruhás barmok meztláb hajszoznak maguk előtt a hóban. Szinte hihetetlen, hogy katonáktól ilyesmi valaha kitalálható. Magyar katonáról ilyen brutalitást semmi piktor nem festett volna soha.

Szép, lélekemelő a spingesi ütközetet ábrázoló festmény, a csataképek egyik elismert remeke. Egy templom kerítése mellett harcolnak a tyrolok. Ott vannak asszonyaik is, akik a sebesülteket ápolják, a haladók szeméit fogják be. Ott van-

vármegyében felállítandó tüdőbeteg szanatorium alapja javára: értekezletre hívta egybe a képviselőtestület tagjait annak megbeszélése céljából: kívánatos lenne-e, hogy a szanatorium itt, Sátoraljaujhelyben állítsák fel, s ha igen, mily intézkedések válnak szükségessé e tekintetben. A folyó hó 4-én délután megtartott értekezleten Matolai Etele, Hönsch Dezső, dr. Hornay Béla, dr. Nyomárkay Ödön, dr. Haas Bertalan, dr. Ligeti József, Kádár Gyula, Alexander Vilmos, dr. Szepessy Arnold, Kinossy Péter, dr. Erényi Manó, Besenyey István, Isépy István, dr. Székely Albert, Zinner Henrik és Róth Bernáth képv. tagok jelentek meg. Hosszabb eszmecsere után az értekezlet amaz óhaját ad kifejezést, hogy a szanatorium Sátoraljaujhelyben állítsák fel, hol annak létesítése a kórházzal kapcsolatban könnyen el lenne érhető. Az értekezlet a szanatorium céljára a város erdejéből az alkalmas területet ingyen óhajta átengedni s megbizta polgármestert, hogy az értekezlet ezen ajánlatának és óhajának egy a képviselőtestületben, mint a szanatorium sorsa felett határozó helyeken és egyéneknél szerezzen érvényt. Az értekezlet ezután feloszlott. Mindenestre dicséretes, hogy városunk fejlődése érdekében illetékes tényezők részéről kellő időben lesznek megtevé a kezdeményező lépések s őszintén óhajunk, hogy ezek sikerrel is járjanak. A kérdéssel lapunk más helyén is foglalkozunk.

Glosszák a hétről.

Az élhetetlen város.

Nem régen mult egy éve, hogy a Zemplén azzal az általános derűt s egyben szomorúságot keltett, tragikomikus izü hírrel lepte meg a város közönségét, hogy Sátoraljaujhely rend. tan. városától, a helyi hatóságok figyelmének nagyobb dicsőségére — *eloptak egy gyalogutat.*

Egy egész ország nevetett volna ezen élhetetlenség felett, ha a helyi hírlapírás emberei nem lettek

nak a gyermekek is. A kis fiúk kalapjukban viszik a töltényt a lövészek után. És egy béna ember, aki mankóival nem lehet az ellenség ártalmára, a feszület előtt imádkozik, hogy az igazságos Isten segítse győzelemre a nehéz csatában küzdő honfitársait. Tudjuk, hogy az Isten meghallgatta az imádságot.

A mantuai kivégzést ábrázoló festmény megrázó hatása. Örök vád a zsarnokság ellen és letörülhetetlen szegényfolt a nagy Napoleon emléken. Aki Európa autokratáit össze törte, attól gyalázat volt fegyvert emelteni a megkötözött szabadsághős ellen. De a tör hegye nem volt megmérgező. Golyóval ölette meg a letiport ellenséget. A bár méltatlan halál hős férfiuhoz illett. A megtorlás nem gyalázta meg az áldozatot, a tyroli ember keze nem szorult ököbe, — mint hajh a mienk.

A tyroli ember kemény, kitartó, a munkában fáradhatatlan, kevéssel beérő, vallásos, konzervatív, boldog. Ruhája ósápai viselete. Templomai teli vannak, koresmái üresek lennének — ha volnának. Mert Tyrolban nincsennek pálinkás butikok, tivornya fészkek olyan értelemben mint — sajnos — nálunk. Ujhelyben például több koresma vagy egy ut-

volna localpatriotisták s közölték volna az ilyes szenzációkban utazó fővárosi sajtó organumokkal az esetet. Akkor a szárhegyi gyalogutról volt szó, melyet idők során — folyton terjeszkedve szépen birtokukba vettek az utmenti szőlőtulajdonosok. A volt Szentgyörgyi-féle szőlőig még csak tűrhető az állapot, mert a szőlőbirtokosok saját kényelmükre meghagytak egy kis utat, de onnan fel a Májuskutig az egykor terjedelmes gyalogutnak se hire se hamva.

De a szárhegyi gyalogut csendes és részvétlen kimúlásán igazán nincs mit csodálkozni, mikor újabb már egy egész pincetelepet akarnak elbirtokolni a várostól: borostyánként a város javai felett örködő tanács s képviselőtestület homlokára. Még szerencse, hogy Kiss Ödön h. polgármester észrevette ezt a közvagyon felett való ilyen vágyást s már elkészült az oszton terjeszkedés megállítását célzó javaslatával.

Ezek szerint hiába vannak már elkerítve az ungvári pincék feletti fütermő területek, — úgy látszik — az ungvári pincetelep aligha fog jutni a szárhegyi gyalogut sorsára. Mert ha jut s a javaslat leszavaztatik, akkor az élelmesség Eiffel tornyának igazán csak az alsó lépcsőfokain mászkál csecsemőként ez a város, melynek cimerébe nem a hétágu Anjou lilium való, de a hétágu korbács: azok számára, akiket illet.

Uj tanév elején.

A sátoraljaujhelyi tanintézetekben az iskolai beiratások javarészből befejezésükhöz közelednek. A jövő hét folyamán már megkezdődnek az előadások is s a tanuló ifjuság új erővel lát feladatait elvégzéséhez.

Kétségtelen, hogy ez új tanévben is nagy munka vár a tanuló ifjuságra s annak vezetőire egyaránt, de a köteleesség teljesítés nehézségeit a nevelőknek megédesíti a munka nyomán fakadó siker: az ifju nemzedéknek, a haza jövőndő reménységeinek szellemi előhaladása.

Nagy előny és megnyugtató érzés a szülőkre az, hogy tanintézetünkben kiváló pedagógusok irányítják a növendékek szellemének kiművelési munkáját s e helyes, célirányos vezetés mellett kétségen kívül el lesz érve az óhajtott cél is. De nemcsak az iskola nevel, elsősorban s legfőképpen a család; az otthoni nevelésnek épen ezért párhuzamosnak, egybehangzónak kell lenni az iskolá-

cában mint egész Tyrolban. Pálinkától ittas tyroli ember nincsen. Hazáját nem élteti frázisokban, de dolgozik jólétén törhetetlenül, s ha kell, meghal érte — frázis nélkül. Családi élete tiszta. A munkabírás a késő vénység eltart. Fiatalsága majd mind beválik katonának. Amerikába talán egy sincs közülük, mi jót és szépet irhatnék még róluk?

Szabadságharcunk vége felé — ha jól tudom*) Perednél — történt egy epizód, melynek hősei tyroli fiúk voltak.

Egy utszéli koresmába szorult egy század vadász. Honvédeink szurony rohamot intéztek a koresma ellen, talán a legádázabb roham volt az a szolnoki és isaszegi rohamok után. A tyroli vadászok az utolsó emberig halálmegvető hősiességgel küzdöttek s estek el egytől-egyig. — Ha leteszik a fegyvert, fiatal életüket megmenthetik. Hiszen a mi hős honvédeink nem voltak embertelenek. De esküjük halálmegvetést parancsolt s ők hívek voltak ahoz. Méltó ellenesség voltak. Ott pihennek most közös sírban a mi halottainkkal. A koszoru, melyet a kegyelet a néma sirra helyez, tisztelje meg az ő hamvait is.

*) Ugy volt-e Etele bátyám?

val, mely a maga tantervszerű, megszabott működési körében nem terjeszkedik ki az ifjuság nevelésének azon ágaira, melyek nincsenek vele szorosan összeforrvá.

A jó, a nemes, a szép megértségi képességének csírát kell, hogy az otthon nevelése hintse el a gyermekben, az iskola csupán fejlesztheti azokat, a tudnivalóknak tápot adva s azt kielégítve. Viszont haladás csak ott tapasztalható, ahol az iskola szerette műveltség nem fejlődik vissza a helytelen családi nevelés következtében.

Mi bizunk abban, hogy ez új tanév is megtermi a maga gyümölcsöt, az ifjuság s annak vezetői ambícióval látnak terhes, felelősségteljes feladatait teljesítéséhez: mire a mult évek eredménye is biztosíték.

Neveljék a jövő reményeit ifjuságunk vezetői kitartással, buzgalommal s főleg a haza szent szeretetének érzését ápolják, fejlesszék benők, távortartva tiszta, gyermeki s ép ezért minden hatás iránt érzékeny lelkeiktől a modern kor vészhozó, romlott áramlatait, melyeknek romboló ereje már érezhető. Akkor aztán erősen fog tudni ellenállani a jövő nemzedéke az élet ama kísértéseinek, melyek alapján készülnek felforgatni e nemzet épületének fundamentumait.

Isten adjon ehhez a munkához az ifjuság nevelőinek ez évben is áldást és segédelmet.

Szanatorium vármegyénkben.

A Zemplén legutóbbi száma vezércikkben emlékezett meg arról a jótékonyági vásárról, melyet folyó hó 6-án rendeznek gróf Andrássy Sándorné kezdeményezésére Homonnán.

A jótékonyági vásár rendezésének azon nemes terv képezi indító okát mely tüdőbetegek részére vármegyénkben egy szanatorium felállítását célozza.

Kérdés, hogy e szanatorium, ha felépítési alapját társadalmi uton összehozza a nemesszivű, jótékony közönség: vármegyénk melyik városában lesz felállítandó.

Kiss Ödön h. polgármester, mi helyt a mozgalmról értesült: értekezletre hívta össze a képviselőtestület tagjait, melynek célja volt annak megbeszélése, hogy a felállítandó szanatorium Sátoraljaujhelyben létesítsék-e s ez esetben milyen intézkedések volnának szükségesek. Az értekezlet lefolyásáról lapunk más helyén szólunk, e helyen csak annak az óhajnak adunk kifejezést, hogy kölesönös, egyetértő megállapodással bár városunkban lehetne e szanatoriumot létesíteni.

A kezdeményezés azonban nem innen indul ki s azon értekezlet, mely a szanatorium ügyében Homonnán f. hó 6-án határoz s mely a szanatorium létesítése ügyében az alapvető lépéseket megteszi: mindenestre döntő befolyást fog gyakorolni a szanatorium sorsára.

Mindenestre nagy nyereség volna városunkra nézve: ha a szanatorium a sors kedvezése folytán itt állítatnék fel s dicséretes, hogy ez irányban a lépések már a kezdet kezdetén megtették.

HIREK.

Aktuális strófák.

Preferánsz.

„Betli“ láz van mostanában Sátoralja városában, Játszák négyen, játszák hárman És — veszítenek mindahányan.

MIT IGYUNK?

hogy egészségünket megóvjuk, mert csakis a természetes szénsavas ásványviz erre a legbiztosabb óvszer.

Minden külföldit felülmul hazánk természetes szénsavas vizek királya

gyógyviz, a gyomorégést

a mohai

ÁGNES-Forrás.

Milleniumi nagy éremmel kitüntetve.

Kitünő asztali, bor- és használati valódi áldás

rögtön megszünteti, páratlan étvágygerjesztő, gyomorhajósoknak.

Kedvelt borviz!

Olcsóbb a szódaviznél!

Mindenütt kapható!

a közönség hamis hírek terjesztése által megtévesztett. Azok a hírek a hitelezők és adósok rémületéről, a hitelezés megszűntetéséről, melyek egyes lapokban napvilágot láttak, — lehet mondani — *egy szál valótlanok voltak.* Csak egy példát hozok fel. Egy előkelő budapesti lap, mely előljárt az agitáció terén, azt írta, hogy: „A vidéki intézetek sorra beszüntetik a hitelezést, a beszerzése, rimaszombati és győri pénzügyintézetek után csak a napokban szüntették be a hitelt a zempléni bankok, sőt az utóbbiak kartelbe is léptek egymással.”

A zempléni intézetekre vonatkozó koholmány gyanussá tette előttem a dolgot! Nem voltam rest, irtam mindegyik helyre. Mindenünnen azt a választ kaptam, hogy egy szó sem igaz az egészből. Kezeimnél vannak a levelek, megmutathatom bárkinek.

A hangulat csináló hírek, melyek a hazugságok gyarából kikerültek és politikai spekulációból az egész országban elterjesztettek, okozták egyedül azt az ugynevezett „Novella lázt”, melyben tényleg semmi komolyság, semmi igazság nem volt.

Ambrózy Nándor.

VÁRMEGYE ÉS VÁROS.

(A vármegye árva- s gyámügyi költségeloirányzata az állandó választmány javaslatával folyó hó 19-ig közzemlére van kitéve a vármegye irattárában. Az adózó közönség a költségeloirányzatot a hivatalos órák alatt megtekintheti s arra vonatkozó esetleges észrevételeit szeptember hó 18-ig teheti meg.)

(Értekezlet a polgármesternél a szanatorium ügyében. Kiss Ödön h. polgármester értesülve arról a mozgalomról, melyet gróf Andrássy Sándorné kezdeményezésére egy rendező bizottság indított Homonnán egy, a

gyunk. Ime a mi halhatatlan Damjanics Jánosunknak sehol egy szobra idáig, egyetlen művésznket meg nem ihlette emléke. Vásári képek művészietlen mázolásai bosszantják a jó izlést és a történelmi érzéket, s ma-holnap a történelmi tanárokon kívül más alig fogja tudni, hogy ki volt a legnagyobb hőseink egyike. Ujhely példál még egy szürke poros utcáját sem tartotta érdemesnek nagy nevértől keresztelni el.

Insbuckban egy egész képtár hirdeti Hofer dicsőségét. Művészi alkotás egytől-egyig. Egy Defregger esetje örökíti meg a megható jelenetet, amikor az olasz granátosok elfogják Hofert családjával együtt. A hős neje magával mit sem törődve a kétségbeesés lemondásával tekint gyermekeire, akiket az egyenruhás barmok meztláb hajszolnak maguk előtt a hóban. Szinte hihetetlen, hogy katonáktól ilyesmi valaha kitelhetett. Magyar katonáról ilyen brutalitást semmi piktor nem festett volna soha.

Szép, lélekemelő a spingesi ütközetet ábrázoló festmény, a csataképek egyik elismert remeke. Egy templom kerítése mellett harcolnak a tyolok. Ott vannak asszonyaik is, akik a sebesülteket ápolják, a haladók szemeit fogják be. Ott van-

vármegyében felállítandó tüdőbeteg szanatorium alapja javára: értekezletre hívta egybe a képviselőtestület tagjait annak megbeszélése céljából: kívánatos lenne-e, hogy a szanatorium itt, Sátoraljauhelyben állításuk fel, s ha igen, mily intézkedések válnak szükségessé e tekintetben. A folyó hó 4-én délután megtartott értekezleten Matolai Etele, Hönsh Dezső, dr. Hornyay Béla, dr. Nyomárkay Ödön, dr. Haas Bertalan, dr. Ligeti József, Kádár Gyula, Alexander Vilmos, dr. Szepessy Arnold, Kincessey Péter, dr. Erényi Manó, Besenyey István, Isépy István, dr. Székely Albert, Zinner Henrik és Róth Bernáth képv. tagok jelentek meg. Hosszabb eszmecsere után az értekezlet amaz óhajlásának ad kifejezést, hogy a szanatorium Sátoraljauhelyben állítsuk fel, hol annak létesítése a kórházzal kapcsolatban könnyen el lenne érhető. Az értekezlet a szanatorium céljára a város erdejéből az alkalmas területet ingyen óhajta átengedni s megbizta polgármestert, hogy az értekezlet ezen ajánlásának és óhajának úgy a képviselőtestületben, mint a szanatorium sorsa felett határozó helyeken és egyéneknél szerezzen érvényt. Az értekezlet ezután feloszlott. Mindenesetre dicséretes, hogy városunk fejlődése érdekében illetékes tényezők részéről kellő időben lesznek megtéve a kezdeményező lépések s szintén óhajunk, hogy ezek sikerrel is járjanak. A kérdéssel lapunk más helyén is foglalkozunk.

Glosszák a hétről.

Az élhetetlen város.

Nem régen mult egy éve, hogy a Zemplén azzal az általános derűt s egyben szomorúságot keltett, tragikomikus ízű hírrel lepte meg a város közönségét, hogy Sátoraljauhely rend. tan. várostól, a helyi hatóságok figyelmének nagyobb dicsőségére — *elloptak egy gyalogutat.*

Egy egész ország nevetett volna ezen élhetetlenség felett, ha a helyi hírlapírás emberei nem lettek

nak a gyermekek is. A kis fiúk kapjukban viszik a töltényt a lövészek után. És egy béna ember, aki mankóival nem lehet az ellenség ártalmára, a fészület előtt imádkozik, hogy az igazságos Isten segítse győzelemre a nehéz csatában küzdő honfitársait. Tudjuk, hogy az Isten meghallgatta az imádságot.

A mantuai kivégzést ábrázoló festmény megrázó hatása. Örök vád a zsarnokság ellen és letörülhetetlen szegényfolt a nagy Napoleon emléken. Aki Európa autokratáit össze-törte, attól gyalázott volt fegyvert emeltetni a megkötözött szabadsághős ellen. De a tör hegye nem volt megmérgezve. Golyóval ölette meg a letipott ellenséget. A bár méltatlan halál hős férfiuhoz illett. A megtorlás nem gyaláta meg az áldozatot, a tyolri ember keze nem szorult ököbe, — mint hajh a mienk.

A tyolri ember kemény, kitartó, a munkában fáradhatatlan, kevéssel beérő, vallásos, konzervatív, boldog. Ruhája ósapái viselete. Templomai teli vannak, korezmái üresek lennének — ha volnának. Mert Tyrolban nincsennek pálinkás butikok, tivornya fészkek olyan értelemben mint — sajnos — nálunk. Ujhelyben például több korezma vagyon egy ut-

volna localpatriotisták s közölték volna az ilyes szenzációkban utazó fővárosi sajtó organumokkal az esetet. Akkor a szárhegyi gyalogutról volt szó, melyet idők során — folyton terjeszkedve szépen birtokukba vettek az utmenti szőlőtulajdonosok. A volt Szentgyörgyi-féle szőlőig még csak tűrhető az állapot, mert a szőlőbirtokosok saját kényelmükre meghagytak egy kis utat, de onnan fel a Májuskutig az egykor terjedelmes gyalogutnak se híre se hamva.

De a szárhegyi gyalogut csendes és részvétlen kimulása igazán nincs mit csodálkozni, mikor ujabban már egy egész pincetelepet akarnak elbirtokolni a várostól: borostyánként a város javai felett örökös tanács s képviselőtestület homlokára. Még szerencse, hogy Kiss Ödön h. polgármester észrevette ezt a közvagyon felett való osztozni vágyást s már elkészült az ilyen terjeszkedés megállítását célzó javaslatával.

Ezek szerint hiába vannak már elkerítve az ungvári pincék feletti fütermő területek, — úgy látszik — az ungvári pincetelep aligha fog jutni a szárhegyi gyalogut sorsára. Mert ha jut s a javaslat leszavaztatik, akkor az élelmesség Eiffel tornyának igazán csak az alsó lépcsőfokain mászkál csecsemőként ez a város, melynek cimerébe nem a hétágu Anjou lilium való, de a hétágu korbács: azok számára, akiket illet.

Uj tanév elején.

A sátoraljauhelyi tanintézetekben az iskolai beiratások javarészen befejezésükhöz közelednek. A jövő hét folyamán már megkezdődnek az előadások is s a tanuló ifjuság új erővel lát feladatait elvégezéséhez.

Kétségtelen, hogy ez új tanévben is nagy munka vár a tanuló ifjuságra s annak vezetőire egyaránt, de a köteleességteljesítés nehézségeit a nevelőknek megédesíti a munka nyomán fakadó siker: az ifju nemzedékek, a haza jövődöntő reménységeinek szellemi előhaladása.

Nagy előny és megnyugtató érzés a szülőkre az, hogy tanintézetekben kiváló pedagógusok irányítják a növendékek szellemének kiművelési munkáját s e helyes, célirányos vezetés mellett kétségen kívül el lesz érve az óhajtott cél is. De nemcsak az iskola nevel, elsősorban s legfőképpen a család; az otthoni nevelésnek épen ezért párhuzamosnak, egybehangzónak kell lenni az iskolá-

cában mint egész Tyrolban. Pálinkától ittas tyolri ember nincsen. Hazáját nem élteti frázisokban, de dolgozik jólétén törhetetlenül, s ha kell, meghal érte — frázis nélkül. Családi élete tiszta. A munkabírás a késő vénségig eltart. Fiatalsága majd mind beválik katonának. Amerikába talán egy sínec közülük, mi jót és szépet irhatnék még róluk?

Szabadságharcunk vége felé — ha jól tudom*) Perednél — történt egy epizód, melynek hősei tyolri fiúk voltak.

Egy utszéli korezmába szorult egy század vadász. Honvédeink szurony rohamot intéztek a korezma ellen, talán a legadázabb roham volt az a szolnoki és isaszegi rohamok után. A tyolri vadászok az utolsó emberig halálmegvető hősiességgel küzdöttek s estek el egytől-egyig. — Ha leteszik a fegyvert, fiatal életüket megmenthetik. Hiszen a mi hős honvédeink nem voltak embertelenek. De esküjük halálmegvetést parancsolt s ók hívek voltak ahhoz. Méltó ellenség voltak. Ott pihenek most közös sírban a mi halottainkkal. A koszoru, melyet a kegyelet a néma sirra helyez, tisztelje meg az ó hamvaitak is.

*) Ugy volt-e Etele bátyám?

val, mely a maga tantervszerű, megszabott működési körében nem terjeszkedik ki az ifjuság nevelésének azon ágaira, melyek nincsenek vele szorosan összeforva.

A jó, a nemes, a szép megérési képességének csirait kell, hogy az otthon nevelése hintse el a gyermekben, az iskola csupán fejlesztheti azokat, a tudnivágyásnak tápot adva s' azt kielégítve. Viszont haladás csak ott tapasztalható, ahol az iskola szerette műveltség nem fejlődik vissza a helytelen családi nevelés következtében.

Mi bizunk abban, hogy ez új tanév is megtermi a maga gyümölcsöt, az ifjuság s annak vezetői ambícióval látnak terhes, felelősségteljes feladataik teljesítéséhez: mire a mult évek eredménye is biztosíték.

Neveljék a jövő reményeit ifjuságunk vezetői kitartással, buzgalommal s főleg a haza szent szeretetének érzését ápolják, fejlesszék bennök, távortartva tiszta, gyermeki s ép ezért minden hatás iránt érzékeny lelkeiktől a modern kor vészhozó, romlott áramlatait, melyeknek romboló ereje már érzhető. Akkor aztán erősen fog tudni ellenállani a jövő nemzedéke az élet ama kísértéseinek, melyek alapján készülnek felforgatni e nemzet épületének fundamentumait.

Isten adjon ehhez a munkához az ifjuság nevelőinek ez évben is áldást és segédelmet.

Szanatorium vármegyénkben.

A Zemplén legutóbbi száma vezércikkben emlékezett meg arról a jótékonyági vásárról, melyet folyó hó 6-án rendeznek gróf Andrássy Sándorné kezdeményezésére Homonnán.

A jótékonyági vásár rendezésének azon nemes terv képezi indító okát mely tüdőbetegek részére vármegyénkben egy szanatorium felállítását célozza.

Kérdés, hogy e szanatorium, ha felépítési alapját társadalmi uton összehozza a nemesszivű, jótékony közönség: vármegyénk melyik városában lesz felállítandó.

Kiss Ödön h. polgármester, mi-helyt a mozgalomról értesült: értekezletre hívta össze a képviselőtestület tagjait, melynek célja volt annak megbeszélése, hogy a felállítandó szanatorium Sátoraljauhelyben létesítsék-e s ez esetben milyen intézkedések volnának szükségesek. Az értekezlet lefolyásáról lapunk más helyén szólunk, e helyen csak annak az óhajnak adunk kifejezést, hogy kölesönös, egyetértő megállapodással bár városunkban lehetne e szanatoriumot létesíteni.

A kezdeményezés azonban nem innen indul ki s azon értekezlet, mely a szanatorium ügyében Homonnán f. hó 6-án határoz s mely a szanatorium létesítése ügyében az alapvető lépéseket megteszi: mindenesetre döntő befolyást fog gyakorolni a szanatorium sorsára.

Mindenesetre nagy nyereség volna városunkra nézve: ha a szanatorium a sors kedvezése folytán itt állítatnék fel s dicséretes, hogy ez irányban a lépések már a kezdet kezdetén megtétettek.

HIREK.

Áktuális strófák.

Preferánsz.

„Betli“ láz van mostanában
Sátoralja városában,
Játszák négyen, játszák hárman
És — veszítenek mindahányan.

MIT IGYUNK?

hogy egészségünket megóvjuk, mert csakis a természetes szénsavas ásványviz erre a legbiztosabb óvószert.

Minden külföldit felülmul hazánk természetes szénsavas-vizek királya gyógyviz, a gyomorégést

a mohai **ÁGNES**-Forrás. Milleniumi nagy éremmel kitüntetve. Kötő asztali, bor- és használati valódi áldás gyomorbaajosoknak.

rögtön megszünteti, páratlan étvágygerjesztő, használati valódi áldás gyomorbaajosoknak.

Kedvelt borviz!

Olcsóbb a szódaviznél!

Mindenütt kapható!

az önmaguknak személyes dicsőségeül szolgáló neveket, t. i. II. Rákóczi Ferenc 1705. évi szabadságharcának Sátoralja-Ujhelyből volt nemes kurucok! Hogy azok az ötvenek csakugyan katonáskodtak 1705-ben, következtetnünk kell az összeírásnak reájok alkalmazott ebből a kitételéből is: „nobiles, antea portam solventes“ (azelőtt telekadót fizettek.) Az 1705-ben azért nem fizettek „porta“-t (telekadót), mert katonáskodtak, és mert katonáskodtak, nem csupán a Rákóczi „nobiles“-éivé lettek, de az ország nemesivé is váltak.

— **Cimbalmozni vágyók figyelmébe!** Werner Sárika okl. cimbalomtanár úr magániskolájába beiratkozni még folyton lehet; a rendes oktatás f. szeptember hó 1-én már megkezdődött.

— **Az ál-hordár.** Megirtuk annak idején, hogy Lévai Ilon bereg-szászi lakosnótól egy ismeretlen vasuti hordár a sátoralja-ujhelyi állomáson egy ruhaneműeket tartalmazó papirdobozt elloptott. A hordár kiléte mindezeideig megállapítható nem lévén, a rendőrkapitány elrendelte a ruhaneműek körözését, melyek közt világos kosztium ruhaszövet, három szövet bluz, két selyem bluz, egy nyári ruha, női ingek, hálókabát, zsebkenedők s harisnya voltak. Valószínű, hogy a lopást oly egyén követte el, ki tulajdonképpen nem is hordár, de ezen ürügy alatt kiesztelt terv szerint károsította meg megbízóját.

— **A „Zemplén Naptára“** most van szerkesztés alatt. Felkérjük ez alkalommal mindazon közhivatalokat, egyleteket, társulatokat és hatósági vagy magánszemélyeket, akiknek érdekük a naptárba való felvétel, hogy egy-egy érdekükben, mint a nagyközönség tájékoztatása végett a hiteles adatokat sziveskedjenek még lehetőleg e hó folyamán rendelkezésünkre bocsátani, hogy azokat a naptár egybeállításánál felhasználhassuk. Később érkező bejelentéseket, vagy javításokat mikor a szöveg már szedés alatt álland, el nem fogadhatunk. A naptár hitelessége és pontossága valósággal közérdek. Ezért is kérünk tehát mindenkit akit illet, hogy a szükséges adatok beküldésével ne késlekedjék.

— **Lecke a tűzoltóknak.** A nagymihályi önk. tűzoltó egyesületnek dr. Eperjesy Lajos oltani ügyvéd a főparancsnoka. A tűz derék oltói impozáns fátylasmenetet rendeztek főparancsnokuk tiszteletére szept. hó

24-én este, de jókedvüket alaposan lehűtötte a derék főparancsnok, aki az üdvözlő beszédre azal válaszolt: „Sokkal szebb volna, ha a tüzesetek és gyakorlatoknál jelennének meg ily teljes számmal.“

— **Elvesztett karperec.** A ma tartott esküvő alkalmával egy 6 sor igaz gyöngyből álló csattos karperec a rk templomban vagy az utcán elveszett. A megtaláló illő jutalomban részesül kiadóhivatalunkban.

— **Főgimnáziumi tanuló** a következő tanévre, intelligens házból való, uri háznál teljes ellátásra felvétetik. Cim a kiadóhivatalban.

DUNKY FIVÉREK

cs. és királyi udvari fényképészek műtermében készülnek, Sátoralja-ujhely Főter 9.

Csak elsőrendű modern irányzatú minták művészi kivitelben.

— **Virágzó ipar** fejlődött ki hazánk déli részén és nagyban járul hozzá a vidék vagyoni viszonyainak konszolidálásához. A legjobb hírnévnek örvendő Nagykikindai és Zombolyai Bohn-féle téglagyárak, melyek a tulajdonosok szakavatott vezetése mellett a monarchia legnagyobb telepévé fejlődtek ki. A Bohn-féle szab. átfedő cserépek, melyekből a cég évente 50 milliónál többet gyárt, közkedveltségnek örvendenek. A cég újabb Békéscsabán is hatalmas telepet létesít, mely számos munkás-kéznek keresetet fog adni.

— **Aki sikerrel akar hirdetni,** forduljon az „Általános Tudósító“ (Leopold Gyula) hirdetési osztályához, Budapest, VII., Erzsébet-körút 41., ahol hirdetések az összes létező bel- és külföldi hírlapokban és naptárakban kiváló szakértelemmel, lelkiismeretesen, pontos és szolid áron eszközölnek. Több mint 200 naptár kizárólagos képviselője, vidéki lapok központi hirdetési osztálya, számos hírlap kizárólagos kezelője. Diszes újságtalálós, képes naptárjegyzék és minden felvilágosítás a t. c. hirdetőknak díjmentesen.

Henneberg-selyem csak direkt Fekete, fehér és színes

60 krtól 11 frt 35 krig (1 kor. 20 fill.-től 22 kor. 70 fillérig) méterenként bluzra és ruhára. Frankó és már megvámlova házhoz szállítva. Gazdag mintaválaszték posta fordultával.

HENNEBERG selyemgyáros, Zürich.

— **Pármal ibolya szappan.** E név alatt pár év óta egy kitűnő mosdó-szappan van forgalomban. Ki ne szeretné az ibolya illatot? S ha e kedves és gyöngéd illattal ellátott szappanról még azt is tudjuk, hogy az arebort finomítja, üdíti ugyanarra, hogy

még a legérzékenyebb arebörűek is nagy eredménnyel használhatják s ha tudjuk azt, hogy hasonló finom minőségben ilyen árért. külföldi szappant nem is lehet kapni, akkor méltán várhatjuk, hogy a közönség nem szánalmas pártolás céljából, hanem saját érdekében fogja használni e kiváló magyar gyártmányt. 1 darab 80 fillér, 3 darab 2 kor. 20 fillér. Készítője Szabó Béla pipere-szap-pangyáros, Miskolcon. Kapható: Sátoralja-ujhelyen, Hrabeczy Kálmán drogériájában.

IRODALOM.

Gyógyfürdőben.

Örökös zugása hegyi gyors patakak, Örökzöld fák között, mik partjain laknak, Örök illatára, örök fenyveseknek, Örök fájdalommat óh gyógyítsátok meg!

Eljöttem közetek messze rónaságról Nem tudtam maradni keblem fájdalomtól, Gyógyulást keresek úde tájakon, Hisz lelkem veletek oly közeli rokon.

Gyógyulást keresek lelkem hüvelyének, Hogy el ne hagyja még ajkamat az ének, Lelkem üdeségét dalom, hogy hirdesse, S reményem zöld fáját ne lássam kiveszve.

Fenyőháza, 1908. aug. 30.

Ifj. Mórész Lajos.

Az „Adalékok Zemplénvármegye Történetéhez“ c. havi folyóiratunknak 1908-ik évi XIV. évfolyamának **jul.-szept.** havi füzeté a következő érdekes tartalommal jelent meg: 1. Zemplén a Várad Regesztromban. (XVI. közl.) Irta: Dongó Gy. Géza. — 2. Zemplén a Sztáray-ködexben (IV.) Latinból: Dongó Gy. Géza. — 3. A leleszi prépost és gazdaemberek megalkuvása 1658-ban. Bevezette: Dongó Gy. Géza. — 4. Rákóczi hajdú Zemplén vármegyéből 1705-ben. Bevezette: Dongó Gy. Géza. — 5. Statisztikai adatok Zemplén vármegye néprajzához. (III.) Irta: Balogh Pál. — 6. Zemplén vármegye történeti földrajza. (LXXXIII.) A Boesckay-birodalom. Bevezette: Dongó Gy. Géza. — 7. Károly császár adománylevele Trauthszon hercegnek 1720-ból. Latinból: Dongó Gy. Géza. — 8. Sátoralja-ujhely 1789. évi Urbáriumból. (I.) Latinból: Dongó Gy. Géza. — 9. Ujhely és Barátság vármegye mutatókönyveiben 1503—1799. (I.) Közli: Dongó Gy. Géza. — 10. Zemplén vármegye címeres nemesi. (1556—1699.) II. közl. Összeállította: Dongó Gy. Géza. — 11. Zemplén vármegye déli részének műemlékei. Irta: Visegrády János. — 12. Tokaj-Hegyalja borai az 1807. évi ország gyűlésén. (II.) Latinból: Dongó Gy. Géza. — 13. Zemplén vármegye újjászülése 1860-ban. (II.) Irta: Dongó Gy. Géza. — 14. Rezes orru Bakos Mi-

hály talpasai 1690-ben. Irta: Dongó Gy. Géza. — **Levelesláda.** 15. Közlemények Tállya városának levelestárból. (I.) Közli: Kula Pál. — 16. Sátoralja-Ujhely város törvényei a XVII. évszázban. (VI.) Ösmerteti: Dongó Gy. Géza. — 17. Sátoralja-Ujhely város 1849. évi „Polgári Jegyzőkönyvé“-ből. (VI.) Közli: Andorko János. — 18. Az ujhelyi pálosok és Barátság vármegyei vármegyénk levelestárból. (II.) Közli: Dongó Gy. Géza. — **Tárca.** 19. Lenkey-huszárok története az 1848—49. években. (3. folyt.) Közli: Mándy István. — **Csarnok.** 20. Ujhely-vár. (2. folyt.) Irta: Cs. Ormós László. — **Trefás történetek.** 21. Szemere Miklósze levele az „ügyvéseti szerkesztőség“ maga boszantságot így ömli ki. Közli: Halasy Szerencs. — **A szerkesztő postája.** — Az „Adalékok“ előfizetési ára fél-évre 3 kor., egész évre 6 korona. Az „Adalékok“ eddig megjelent füzetéhez készült díszes bekötési táblák kiadóhivatalunkban (Főter 9. szám) folyton kaphatók.

KÖZGAZDASÁG.

* **Szilágyi és Diskant** miskolci gépgyáros cég kitűnő borsajtóira, valamint legújabb „Villám“ centrifugális bogyzó és zuzógépére felhívjuk olvasóink figyelmét. Kiemelendő különösen a cég által feltalált és készített „Kossuth“, „Kincsem“ és „Hegyalja“ borsajtók, nemkülönben a nagyüzemi préseléshez készített „Rákóczi kettős kosaru“ sajtók, a melyeknél a régi világ fából készített prése zseniálisan egyesítve van a modern technika vívmányaival. A sajtók felső része acél, alsó része faszervezet. Ennélfogva must sehol sem érintkezik vasrészekkel, hanem csak fával, ami a must színét, ízét, zamátját nem befolyásolja. A törkölyt sem kell összevagdálni, hanem kisebb darabokban is könnyen ki lehet venni. Az 1901. évi temesvári, az 1902. évi egri és pozsonyi II. mezőgazdasági országos, az 1906. évi nagyváradi kiállításon a cég borsajtói első díjjal, aranyéremmel lettek kitüntetve. A cég izléses árjegyzékét kívánatra minden érdeklődőnek megküldi.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETE.

K. P. A beküldött fogalmazvány szerint — bár az eszme helyes és gondosabb kidolgozást is megérdemelve, — lekötözni lehetetlenség.

Laptulajdonos:

Ehler Gyula.

H I R D E T É S E K.

4542/1908. tk. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A királyhelmezi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Csontos Bertalan nagygéresi lakosnak öz. Csontos Sámuelné és társai elleni vagyonszétválás megszüntetése iránti peréből kifolyólag Csontos Bertalan kérelmére az árverés a vagyonszétválás megszüntetése és az árverési tömeg ellenében ezen megállapított 29 kor. 35 fill. árverés kérésé, valamint a még felmerülő költségek kielégítése végett a sátoralja-ujhelyi kir. törvényszék és a királyhelmezi kir. járásbíró területén fekvő nagygéresi 167. sz. tjkvben A. 1. sorsz. (29—30.) hrsz. alatt foglalt öz. Csontos Sámuelné szül. Hurka Mária, Csontos Bertalan, Pál László, Pál Albert és kiskorú Pál Miklós nevében álló ház, udvar és kertre 1253 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendeltetik és hogy a fentebb jelzett ingatlanok az 1908. október hó 22-ik napjának délelőtti 9 órájkor Nagygéresi község házánál megtartandó nyilvános árverésen el fognak adni.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10%-át vagyis 125 K. 30 f. készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban a kikiáltó kezébe letenni vagy annak a bíróságnál történt előleges letétét igazoló elismervényt annak átseglyáltatni.

Királyhelmezen, a kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóságnál, 1908. évi augusztus hó 18. napján.

Gáboriel,

kir. aljárásbíró.

SALGÓTARJANI KŐSZÉNÁNYA RÉSZV.-TÁRSULAT

szén termékei (szobafűtési és ipari célokra)

KLÁR ÉS NEUMAN cégnél

SÁTORALJAUJHELY

rendelhetők meg. Ugyanott legjobb minőségű apró és durva szemű kétszer mosott **kovács-szén** és **koks**, valamint **porosz brikett** kapható.

Eladó

a Kossuth Lajos-utcában
a 26. és 28-ik számú ház.

Értekezhetni lehet

özv. Sáczay Eleknevel.

Elsőrendű virágméz

5 kilo bérmentve 7 kor.,

hárszáméz

8 korona.

Kapható az állami tanitónál Szépalomban u. p. Sátoralja-ujhely.

== DOHÁNYZÓK! ==
Tegyetek próbát a
„ROSELLE“
az egyedül létező édesített
cigaretta-papirból.
Kellemes édes ízével eltünteti a dohány maró nikotinját.

Gőrossillapító és szélhajtó

Biebergeil-cseppek

egy már 1844-ik évtől bevált háziszser, amely az étvágyat fokozza és az emésztést elősegíti.

Ara egy üvegnek 1 korona.

Postán ládácskába csomagolva két üvegnek kevesebbet (2 kor. 50 fill. utánvétellel) nem küldünk. ■

Megrendelhető **Bittner Gyula** gyógyszerésznél **Gloggnitz** (Alsó-Ausztria)

Újdonságok

naponta érkeznek női- és leány-felöltőkben,
csipke, selyem és szövet-bluzok, kosztümök és aljakban.

Nagy választék fehérneműek, fűzők és ruhadiszekben.

SZEGŐ SÁNDOR divatáruházában Sátoraljajhely.

MEGHIVÓ.

A Bodoogközi lenkikészítő szövetkezet
1908. évi szept. hó 24-én d. u. 2 órakor
Perbenyikben, a lengyárban

I-ső évi rendes közgyűlését

tartja, melyre a t. részjegyesek tisztelettel meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. Jegyzőkönyvvezető kirendelése és a jegyzőkönyv hitelesítő kijelölése.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése.
3. Az 1907—1908. üzletévre vonatkozó zárszámadások előterjesztése.*)
4. A tiszta nyerménynek az alapszabályok 31. §-a szerinti felosztása és hováfordítása iránti intézkedés.
5. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére az 1907—1908. évre való felmentvény megadása.
6. Három igazgatósági tagnak az alapszabályok 23. §-a szerinti megválasztása.
7. A felügyelő-bizottság megválasztása az alapszabályok 27. §-a értelmében.
8. Esetleges indítványok.

Perbenyik, 1908. szeptember 5-én.

A Bodoogközi lenkikészítő szövetkezet
igazgatósága.

*) Az évi mérleg a közgyűlést megelőző 8 napon át a szövetkezet
üzlethelyiségében közszemlére ki van téve.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
BUDAPEST, Váci-körút 63. szám
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcseplőgép-készletek 2½, egész 12 lóerőig,
szalmakaszalók, járgány-cseplőgépek, lóheró-cseplők, tisztító-rosták,
konkolyosók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák,
„COLUMBIA-DRILL” legjobb sorvetőgépek, „Planet Jr.” kapálók,
szecskavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, darálók,
őrő-malmok, egyetemes acél-ekék, 2- és 3-vasú
ekék és minden egyéb gazdasági gépek.
Részletes árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Tanuló könyvnyomdánkba
azonnal fölvetetik.

BUZIÁSI PHÖNIX
ASVÁNYVIZ

Kitűnő hatású vese- és hólyagbajoknál
Szénsavdus, kellemes, savanykás ízű, vasmentesített,
rendkívül üdítő asztali viz.
Üdít, gyógyít! Orvosiilag ajánlva.

Ivógyógmódrá használva, vese- és hólyagbajok-
nál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és
fővényképződésnél, a légutak és a kiválasztószervek
hurutos bántalmainál kitűnő hatásnak bizonyult.

Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség
Muschong buziási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdőn.

Főlerakat **Tannenbaum Miksa** cégnél Sátoraljajhelyen
Kapható minden fűszerüzletben, vendéglőben és kávéházban

• Csak egy papírt szívunk, ez pedig •

ABADIE.

Bérbeadó lakóház.

Olaszliszskán egy lakóház, melyben 3 évig faüzlet
volt, melynek 5 szobája, egy katasztrális hold kertje és
udvara, az épület alatt tágas pincze, pinczeház és
kényelmes istállója van, azonkívül egy melléképülete,
melynek 2 szobája és 2 konyhája van, azonnal kiadó,
de csak január 1-től foglalható el.

Szíves megkereséseket **Rosenblüth Salamon**
Olaszliszka címre kérem.

Huszonhatodik évfolyam.

A kinek üzlete van, bármily ipart folytat, vagy venni és eladni akar, leghelyesebben teszi, ha igénybe veszi a jövő 1909. évre szóló

ZEMPLEN NAPTÁRA

Ujítás!

Jövő évi naptárunk hirdetéseknek összeállításánál gondoskodni kívánunk arról, hogy a legszerényebb viszonyok között élő kereskedő vagy iparos is minden anyagi megerőltetés nélkül ismertté tehesse nevét. Ezért a Zemplén Naptára hirdetései között „Legajánlatóbb sátorajánlhelyi cégek” cím alatt új rovatot nyitunk, amelyben egy 18 mm. magas és 63 mm. széles hirdetés csak 1 koronába kerül. Kétszeres nagyságban 2 korona.

hirdetési rovatát.

Nemcsak azért, mert sok példányban jelenik meg, de különösen azért, mert vármegyénk **egyetlen** hiteles naptára, mely „Hivatalos Rész”-ében teljesen kimerítő adatokat közöl, s mert minden személyi változást közvetlen az illetékes közhatalóságok útján kapja. Naptárunk **cim- és névtár** jellegével bír s közhatalok, kereskedők, iparosok s minden a közéletben érdekelt egyének vagy testületeknél nélkülözhetetlen **kézikönyvül** szolgál.

Egy oldal hirdetés ára	18	korona.
Fél	12	”
Negyed	6	”

Ujítás!

Ennélfogva tehát egy olyan kereskedő vagy iparos, aki nincsen abban a helyzetben, hogy hirdetésekre sokat költsön: vármegyénk legerjedtebb és mindenhol közkezen forgó nélkülözhetlen naptárában neve vagy cége **egy koronáért** egy egész esztendőn át lesz a beszerezni kívánó nagy közönség szeme előtt közforgalomban. Ezen ujításból kifolyólag jövő évi naptárunkat az előző évi mennyiséghez képest jóval több példányban fogjuk nyomtatni.

Hirdetéseket a beérkezés sorrendjében folyó évi október hó 10-éig veszünk fel.

Gzimbalmozni vágyók

ugy kezdők mint haladók alapos oktatást nyernek

Werner Sárka

okl. czimbalom-tanár

CZIMBALOM

MAGÁN-ISKOLÁJÁBAN

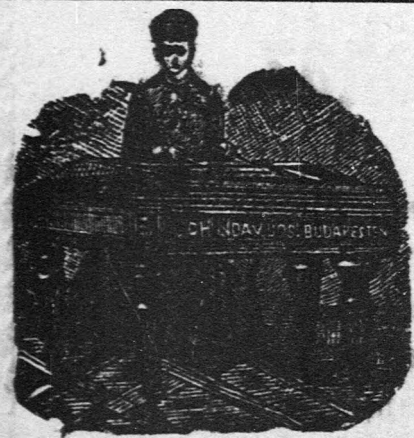
Sátorajlja-Ujhely, Deák-utca 3. sz.

Beiratkozni még folyton lehet!

A TANÉV TIZ HÓRA TERJED.

TANDIJ HAVONKÉNT:

Heti 3 óra vételénél 12 kor. — 4 óra vételénél 16 kor. — 5 óránál 20 kor.

Bizományi raktár:

Schunda V. J.

os. és kir. udvari hangszergyáros hírneves czimbalmából. Előnyös részlet fizetésre is.

Legjobb szepítőszert! Hölgyek részére nélkülözhetetlen!

A szépség

elérésére, tökéletesítésére és fentartására

legkitünőbb és legbiztosabb vegytiszta, sem higanyt, sem olmot nem tartalmazó, teljesen ártalmatlan zsirmentes készítmény a

MARGIT
FÖLDES-FÉLE
CRÈME

Ezen világhírű arkenőses eltávolító szepítőt, májfoltot, pattanást, miteszert, bőrbajt, ráncokat himlőhelyeket is, az arcot simává és üdévé teszi. — Ára: kis tégely 1 k., nagy 2 k., Margit hölgypor (3-féle színben) 1.20 kor. Margit szappan 70 fill., Margit fopép 1 kor., Margit arcviz 1 kor. Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes bekiütése után küldi a készítő: Földes Kelemen gyógyszer. Arad. Főraktár Sátorajlhelyben: Kincsesy Péter, Hrabéczy Kálmán drogériája, Widder és Reichard. — Homonnán: Fábán Arnold gyógyszerárban. — Nagymihályban: Tolvay Imre gyógyszerárban.

Csodás, gyors és biztos hatása.

Törv. védve.

Óvakodjunk utánzatoktól!

Világkiállítás St. Louis 1904 legfőbb díjazott Grand Prix

Globusz

femtisztító kivonat

minden más tisztítószert túlmutul

Eladó

hizlálásra igen alkalmas 50 drb. Yorkskéri 7—8 hónapos és 10 darab egy éves

süldő malacz

részletenként is. Megtekinthető Csörgön s ugyanott értekezhetni az uradalmi intézőnél.

Legmesszebbmenő jótállás! Kedvező áratól tartóztatok.

A DREZDAI MOTORGYÁR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG
egyik legrégebb és legnagyobb MOTORGYÁR

szállítja az elismert

Szivógáz-
Benzin-
Gáz-
Nyersolaj-
Acetylen-
Motorokat és lokomobilokat

Vezérképviselőt és raktár: Gellért Ignác és Tsa
Budapest, Teréz-körút 41. Telefon szám: 12-91.

Új üzlet megnyitás.

Van szerencsénk a t. vevőközönségnek szives tudomására hozni, hogy Sátoraljauhelyben, a Fő-utca 22. sz. Teich-féle házban, a vármegyeházzal szemben **FRIED és SCHÖN** bej. cég alatt, a mai kor igényeinek minden tekintetben megfelelő

NŐI és URI DIVATÜZLETET

nyitottunk. — Állandóan raktáron tartunk dús választékban bel- és külföldi **női ruhakelméket** és **selymeket**. **Szönyegeket, függönyöket, ágy- és diván-terítőket.** — **Menyasszonyi kelengyéket** és **ruhadiszeket.** — **Blousokat, gyermek-ruhákat és kötényeket.** — Bel- és külföldi posztókból mérték után **férfi-ruhákat** készítünk, ugyiszintén **férfi-fehérműeket** is. — Saját készítményű **paplanok.** — **Női-ruha vállalat.**

Kérjük a t. közönséget, hogy vállalkozásunkban támogatni kegyeskedjék.

Kiváló tisztelettel:

FRIED és SCHÖN.

6830/1908. tk. sz.

Hirdetmény.

Ladamóc, Nagybári, Kisbári, Csarnahó, Szöllőske és **Zemplén** községnek betétei az 1886. XXIX., és az 1889. XXXVIII. és az 1891. XVI. t.-cikk értelmében elkészítettvén és a nyilvánosságnak átadatván, ez azzal a felszólítással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t.-cikk 15. és 17. §-ai alapján — ideértve e §-oknak az 1889. XXXVIII. t.-cikk 5. és 6. §-aiban és az 1891. XVI. t.-cikk 15. §. a) pontjában foglalt kiegészítéseit is — valamit az 1889. XXXVIII. t.-cikk 7. §-a és az 1891. XVI. t.-cikk 15. §. b) pontja alapján esz-közölt bejegyzések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket, azok pedig, akik valamely teherátvitellel az 1886. XXIX. t.-cikk 22. §-a, illetve az 1889. XXXVIII. t.-cikk 15. §-a alapján való mellőzését megtámadni kívánják, e végből keresetüket hat hónap alatt, vagyis az 1909. évi márczius hó 1-ső napjáig bezárólag a telekkönyvi hatóságához nyújt-sák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személy-nek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886. XXIX. t.-cikk 16. és 18. §-ainak eseteiben — ideértve az utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t.-cz. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis 1909. évi márczius hó 1. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatóságához benyújt-sák, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok, akik az 1. és 2. pontban körülirt esete-ken kívül a betétek tartalma által előbb nyert nyilvánkönyvi jogaikat bármily irányban sértve vélik, — ide értve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. t.-cikk 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintet-ben felszólalásukat tartalmazó kérvényöket a telekkönyvi ható-sághoz hat hónap alatt, vagyis 1909. év márczius hó 1. napjáig bezárólag nyújt-sák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után a betétek tartalmát csak a törvény ren-des utján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, akik a betétek szer-kesztésére kiküldött bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy amennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

Sátoraljauhelyben, a kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságánál 1908. évi augusztus hó 26. napján.

Emódy László,
kir. törvénzéki bír.

Fűtésre, ipari
és gyári célokra

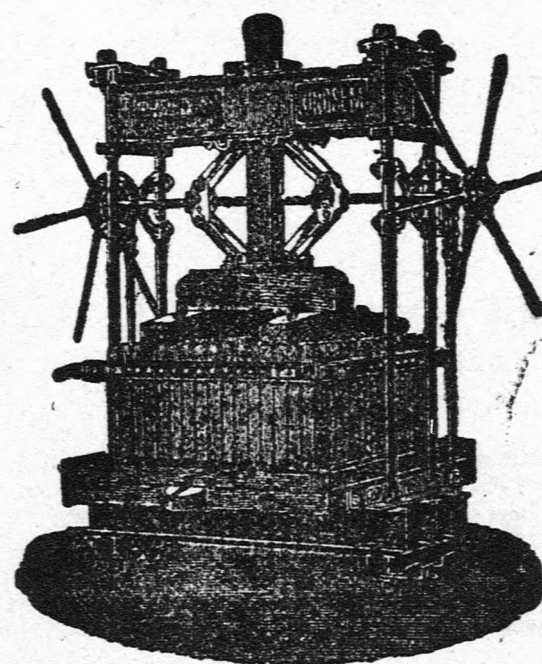
POROSZ kőszén **MAGYAR** szén **KOKSZOT**
kovácsszén, faszenet

legpontosabban és legjutányosabban szállit, ajánlattal szivesen szolgál

SUGÁR VILMOS cég
BUDAPEST, X., Kőbányai-ut 4.

Sürgönyezim: **Sugarius-Budapest.** telefon: 51-55. és 2-59.
A rendeléseket kérem sürgősen feladni, mivel határzarak, waggon-
hiány stb. miatt a későbbi szállitás nehézségekre fog ütközni.

1902. Orsz. gazdasági kiállítás Pozsony.
I. díj aranyérem.

1907. évi pécsi kiállitáson aranyérem
és diszoklevél.

Árjegyzék ingyen.

SZILÁGYI és DISKANT gépgyára **MISKOLCON.**

Borsajtók

legújabb rendszerű és szer-
kezetű „Kossuth“, „Kin-
csem“, „Hegyalja“, „Mo-
bille“, „Acélorsós“ magyar
bortermelők legkedveltebb
borsajtói.

Legújabb rendszerű

Rákóczi

kettős kosaru sajtók

nagy üzemű préseléshez.

Főelőnye: A must sehol
sem érintkezik vasrészekkel
Óriási erőfelfejtés! A tör-
köly egy darabban és köny-
nyen kivehető! Egy ember
által könnyen kezelhető.

„Villám“ legújabb
centrifugális bo-
gyózók, zuzógépek

Új

Zongorák és Pianinók

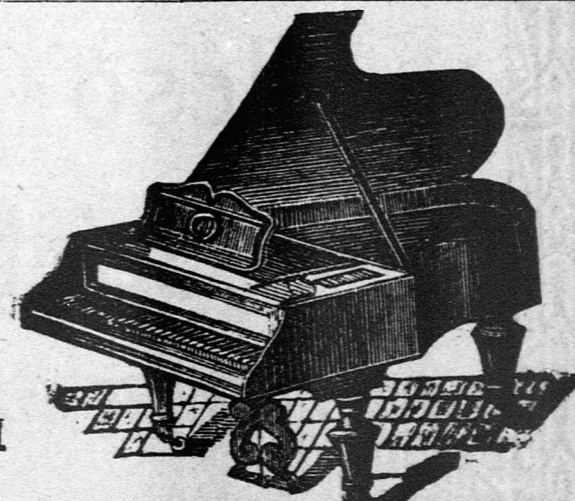
280 frttól, átjátszott zongorák 60 frttól

HARMÓNÍUMOK

100 frttól feljebb, esetleg cserébe
vagy részletfizetésre is kaphatók

Udvardi Szaniszlónál

Sátoraljauhelyben.

BOHN M. ÉS TÁRSAI

NAGYKIKINDA és ZSOMBOLYA.

Legrégibb, legnagyobb és legjobb telep
a szakmában Ausztria-Magyarországon a

BOHN-féle TÉGLAGYÁRAK

NAGYKIKINDÁN és ZSOMBOLYÁN.

Alapított 1864. Legelőkelőbb referenciák. Alapított 1864.

50 millió évi gyártás

a cs. és kir. szabadalmazott BOHN-féle biztonsági átfedő cserepekből.
VASOXYD természetes vörös színben vagy kátrányozva.

Gyártmányok: Bohn-féle szab. biztonsági átfedő cserepek. Legelőkelőbb, legszebb tetőzet.
Képes árjegyzék és minták kívánatra ingyen és bérmentve.

Nagykikindai gyártmány
Bohn-féle szab. biztonsági átfedő-
cserep 272. szám.

Zsombolyai gyártmány.
Szab. bizt. préselt átfedő cserep 253. sz.

Forner Florentina nagydobrai uradalmában 800 katasztrális hold bükkös erdő van, melyben 1000 sertésen felüli állomány lesz kihizlalható.

Erre bérlőt keresek.

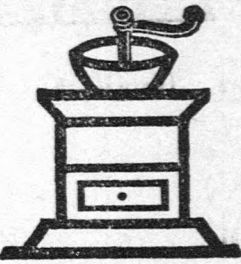
Nagydobrán, 1908. július 28-án.

Haas János,
tisztartó.

Pola III.

Figyeljen jól arra, — vannak ládikák és csomagok a forgalomban, melyek **NEM** tartalmazzak valódi :**Franckot**:, hanem utánzatot!

Ha zamatos italt és tápláló kávét kíván, úgy tessék valódi :**Franck**: kávé-pótlékot kérni, mely azonban — csak ezen beiktatott jeggyel valódi: és ezen beiktatott aláírással:

Védjegy.

Kassa.

Azért: elővigyázat a bevásárlásnál!

X 3001 N. 6 II. W.

Keil-lakk

legkitünőbb mázólo-szer puha padló számára.

Keil-féle viasz-kenőes kemény padló számára
Keil-féle fehér „Glasur”, fénymáz 90 f.
Keil-féle arany-fénymáz képkereteknek 40 f.
Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók
BEHYNA TESTVÉREK ezégnél **S.-A.-UJHELY.**
Eperjes: J. V. Gallotsik. — Kassa: Novelly Sándor utóda.
Kis-Szeben: Kassewitz J. János.

Van szerencsém nagybecsű figyelmébe ajánlani

ruhatisztító, ruhafestő és guvelirozó üzletemet,

melyben **tisztításra** elfogadok: selyem, szövet, csipke, gyapju, és batiszt bluzokat és ruha aljakat, férfi öltönyöket, nadrágokat, tavaszi és őszi felöltőket, továbbá csipkéket, nyakkendőket, csipke-függönyöket és himzett munkákat.

Festésre: minden megunt, vagy szinehagyott ruhát bármilyen színre is. Gyászruhák a legrövidebb idő alatt festetnek.

Guvelirozásra: női ruhaszöveteket és selymeket, stb.
Szives pártfogást kérve, vagyok

mély tisztelettel
Rakovszky Sándor,
vegyi tisztító és kelmefestő.

Bercsényi-utca 5. sz. Saját hazamban.
A vármegyeház háta mögött.

Iskolaidény!

Ifjusági és iskolai öltönyöket a legjobb kivitelben
a szokott óriási választékban

olcsó **szabott** árak mellett árusítjuk.

Szántó Mór és Társa Satoraljaújhely, Széchenyi-tér.